

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ต่อ) Personal Income Tax

อ.จิราพรอม พูลศรีเยี่ยม

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้พึงประเมิน (ทั้งปี)	xxxxx
หัก ค่าใช้จ่าย	(xxxxx)
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	xxxxx
หัก ค่าลดหย่อน	(xxxxx)
คงเหลือ	xxxxx
หัก เงินบริจาค	(xxxxx)
เงินได้สุทธิ	xxxxx

PIT = เงินได้สุทธิ x อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ช่วงเงินได้	จำนวนเงินได้ แต่ละช่วง	อัตราภาษี	จำนวนภาษี แต่ละช่วง	จำนวนภาษี สะสม
1 - 150,000	150,000	-	ยกเว้น*	-
150,001 - 500,000	350,000	10%	35,000	35,000
500,001 - 1,000,000	500,000	20%	100,000	135,000
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30%	900,000	1,035,000
เกินกว่า 4,000,000 บาท	37%		

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเงินปี

- เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน เหลือเป็นเงินได้สุทธิ ต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนด
- สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป (เฉพาะประเภทที่ 2-8) ให้คำนวณภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของเงินได้พึงประเมิน
- สรุปภาษีที่ต้องชำระ

ประเภทของเงินได้	วิธีเสียภาษี
(1)	วิธีที่ 1
(2) – (8)	วิธีที่ 1 และ 2 เปรียบเทียบกัน แล้วแต่วิธีใดจะมากกว่า
(1) และ (2) – (8)	วิธีที่ 1 และ 2 เปรียบเทียบกัน แล้วแต่วิธีใดจะมากกว่า

ภาษีที่คำนวณได้	XXXX
หัก ภาษีถูกหัก ณ ที่จ่าย	(XXXX)
หัก ภาษีเงินได้ชำระครึ่งปี	(XXXX)
หัก ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	(XXXX)
หัก เครดิตภาษีเงินปันผล	(XXXX)
ภาษีที่ต้องชำระ (ชำระไว้เกิน)	XXXX

ตัวอย่างที่ 1 นายสุรศักดิ์เป็นคนโสด มีเงินได้จากเงินเดือน ๆ ละ 40,000 บาท ประกันชีวิตกับบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด กรมธรรม์อายุ 12 ปี จ่ายค่านี้อายุประกันชีวิต 20,000 บาท และได้รับจากเงินปันผลจากธนาคารไทย 20,000 บาท

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้พึงประเมินทั้งสิ้น (40,000 x 12)	480,000	บาท
หัก ค่าใช้จ่ายร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท	60,000	บาท
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	420,000	บาท
หัก ค่าลดหย่อน - คนเอง	30,000	บาท
- เบี้ยประกันชีวิต	20,000	บาท
	50,000	บาท
	370,000	บาท
หักค่าลดหย่อนเงินบริจาค(ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 370,000 = 37,000)	37,000	บาท
เงินได้สุทธิ	333,000	บาท

ภาษีที่ต้องชำระ เงินได้สุทธิ 150,000 บาท ได้รับยกเว้น

เงินได้สุทธิ 150,000 - 350,000 บาท อัตราภาษีร้อยละ 10

ภาษีที่นายสุรศักดิ์จะต้องชำระทั้งสิ้นเป็นเงิน 200,000 X 10% = 20,000 บาท

ตัวอย่างที่ 2 นายสมชายและนางสมศรี เป็นสามีภริยาก็คือตามกฎหมาย มีบุตร 2 คน ซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะ บุตรคนที่ 1 ศึกษาโรงเรียนเอกชน บุตรคนที่ 2 ไม่ได้ศึกษา นายสมชายมีเงินได้จากเงินเดือนรวมทั้งปี 440,000 บาท จ่ายเบี้ยประกันชีวิต 10,000 บาท จ่ายเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายกำหนด 50,000 บาท ดอกเบี้ยเงินกู้ที่อยู่อาศัย 10,000 บาท บริจาคเงินให้กับโรงเรียนรัฐบาล 8,000 บาท นางสมศรี มีเงินเดือนตลอดปี 200,000 บาท จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ 10,000 บาท เบี้ยประกันชีวิต 2,000 บาท บริจาคเงินให้โรงพยาบาลรัฐบาล 13,000 บาท

1) การคำนวณภาษีเงินได้ของนายสมชาย

เงินได้พึงประเมิน		440,000 บาท
ลดเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ		40,000 บาท
ยกภาษี		400,000 บาท
หัก ค่าใช้จ่ายร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท		60,000 บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย		340,000 บาท
หัก ค่าลดหย่อน-ตนเอง	30,000 บาท	
บุตร ไม่ได้ศึกษา	7,500 บาท	
บุตรศึกษา	8,500 บาท	
เบี้ยประกันชีวิต	10,000 บาท	
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	10,000 บาท	
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่อาศัย	5,000 บาท	21,000 บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าลดหย่อน		269,000 บาท
หัก ลดหย่อนเงินบริจาค (ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 269,000 = 26,900)		8,000 บาท
เงินได้สุทธิ		261,000 บาท

กำหนดตามอัตราภาษี

เงินได้สุทธิ 150,000 บาท ขณรับภาษี

เงินได้สุทธิ 150,000 - 261,000 อัตราภาษีร้อยละ 10 ภาษี $111,000 \times 10\% = 11,100$ บาท

รวมเงินได้สุทธิ 261,000 บาท ภาษีที่ต้องชำระ 11,100 บาท

2) กำหนดการมีเงินให้ของนางสมศรี ภริยา		
เงินได้พึงประเมิน	200,000 บาท	
หัก เงินสมทบเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญ	10,000 บาท	190,000 บาท
หัก ค่าใช้จ่ายร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท		60,000 บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย		130,000 บาท
หัก ค่าลดหย่อน-ตนเอง	30,000 บาท	
บุตรไม่ได้ศึกษา	7,500 บาท	
บุตรศึกษา	8,500 บาท	
เบี้ยประกันชีวิต	2,000 บาท	
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่อาศัย	5,000 บาท	53,000 บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าลดหย่อน		77,000 บาท
หัก เงินบริจาคไม่เกินร้อยละ 10 ของ 77,000 บาท		7,700 บาท
เงินได้สุทธิ		69,300 บาท
กำหนดการมีเงินให้ของนางสมศรี ภริยา ได้รับยกเว้นภาษี		
รวมภาษีที่นายสมชายและนางสมศรีต้องชำระ 11,100 บาท		

ตัวอย่างที่ 2 นายสมชายและนางสมศรี เป็นสามีภริยาก็คือตามกฎหมาย มีบุตร 2 คน ยังไม่บรรลุนิติภาวะ บุตรคนที่ 1 ศึกษาโรงเรียนเอกชน บุตรคนที่ 2 ไม่ได้ศึกษา นายสมชายมีเงินได้จากเงินเดือนรวมทั้งปี 440,000 บาท จ่ายเบี้ยประกันชีวิต 10,000 บาท จ่ายเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมาย 50,000 บาท ดอกเบี้ยเงินกู้ที่อยู่อาศัย 10,000 บาท บริจาคเงินให้กับโรงเรียนรัฐบาล 8,000 บาท นางสมศรี มีเงินเดือนตลอดปี 200,000 บาท จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ 10,000 บาท เบี้ยประกันชีวิต 2,000 บาท บริจาคเงินให้โรงพยาบาลรัฐบาล 13,000 บาท

สมมติกรณีนี้ นางสมศรีไม่ใช้สิทธิยกเว้นแบบแสดงรายการเสียภาษี

ตัวอย่างที่ 1 ในปี พ.ศ. 2552 นาย ก. มีภริยาก็คือ เมียนตามกฎหมาย นาย ก. ได้รับเงินเดือนจากบริษัท ข. จำกัด เดือนละ 30,000 บาท และมีรายได้จากค่าเช่าบ้านเดือนละ 10,000 บาท **ตลอดภริยาไม่มีเงินได้** นาย ก. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 5,400 บาท และบริจาคเงินบำรุงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในปีภาษีนี้เป็นเงิน 20,000 บาท ภริยาบริจาคเงินให้วัด 50,000 บาท

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1			
1. เงินเดือน ๆ ละ 30,000 บาท รวมทั้งปี (30,000 x 12)	= 360,000	บาท	
หัก ค่าใช้จ่ายร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท	= 60,000	บาท	
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	= 300,000	300,000	บาท
2. เงินได้จากการให้เช่าบ้านเดือนละ 10,000 บาท			
รวมทั้งปี (10,000 x 12)	= 120,000	บาท	
หัก ค่าใช้จ่ายเป็นการเช่าร้อยละ 30	= 36,000	บาท	
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	= 84,000	84,000	บาท
3. รวมเงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย (ทั้ง 2 ประเภท)		384,000	บาท
4. หัก ค่าลดหย่อน ส่วนตัวผู้มีเงินได้	= 30,000	บาท	
ค่าลดหย่อน ภริยา	= 30,000	บาท	
ค่าลดหย่อนเงินประกันสังคม	= 5,400		
รวมค่าลดหย่อน	= 65,400	65,400	บาท
คงเหลือ (3)-(4)		318,600	บาท
5. หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาคเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงิน 318,600 บาท		20,000	บาท
6. เหลือเงินได้สุทธิ (4)-(5)		298,600	บาท

การคำนวณภาษี	
เงินได้สุทธิ 150,000 บาท ได้รับยกเว้นภาษี	
เงินได้สุทธิ 148,800 บาท ร้อยละ 10	= 14,860 บาท
เป็นเงินภาษี	= 14,860 บาท
การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2	
คำนวณภาษีเฉพาะเงินค่าเช่าบ้าน $120,000 \times \frac{0.5}{100}$	= 600 บาท
เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว จะต้องเสียภาษีตามวิธีที่ 1 (จำนวน 14,860 บาท) เพราะเป็นจำนวนที่สูงกว่า	

ตัวอย่างที่ 3 นายสมพลได้รับเงินค่าลิขสิทธิ์จากสำนักพิมพ์แห่งหนึ่งเป็นเงิน 600,000 บาท มีภริยา และบุตรผู้เยาว์กำลังศึกษา 1 คน นายสมพลจะต้องเสียเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าใด

คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1	
เงินได้ที่ประเมิน(3)	600,000 บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000 บาท
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	540,000 บาท
หัก ค่าลดหย่อนผู้มีเงินได้	30,000
ค่าลดหย่อนภริยา	30,000
ค่าลดหย่อนบุตรกำลังศึกษา	17,000
	77,000 บาท
เหลือ เงินได้สุทธิ	463,000 บาท
เงินได้สุทธิ 150,000 บาท ยกเว้นภาษี	
เงินได้สุทธิ 150,000 - 463,000 บาท อัตราภาษีร้อยละ 10 ภาษี	313,000 บาท
รวมเงินได้สุทธิ 313,000 บาท	รวมภาษี 31,300 บาท
1) คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2	
เงินได้บุคคลธรรมดา $600,000 \times 5/1,000$	= 3,000

ตัวอย่าง ผู้มีเงินได้มีภริยาและบุตรผู้เยาว์กำลังศึกษา 1 คน ได้รับเงินปันผลจากบริษัทจดทะเบียน 700,000 บาท ถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย 70,000 บาท และได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีใบบริษัทจดทะเบียน 350,000 บาท ถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย 35,000 บาท ตลอดปีได้รับเงินเดือนทั้งปี 200,000 บาท ถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย 6,150 บาท (บริษัทเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ)

วิธีคำนวณ	
(1) เงินปันผลได้รับจากบริษัทจดทะเบียนและบริษัทไทย	= 1,050,000 บาท
(2) เครดิตภาษีเงินปันผล $30 \times 1,050,000$ (100-30)	= 450,000 บาท
(3) รวมเงินได้จากเงินปันผล	= 1,500,000 บาท
(4) เงินเดือน	200,000
(5) หัก ค่าใช้จ่ายร้อยละ 40 ของ (4) แต่รวมกันไม่เกิน 60,000 บาท	60,000
(6) เงินเดือนหลังหักค่าใช้จ่าย	= 140,000 บาท
(7) รวมเงินได้ (3) + (6)	= 1,640,000 บาท
(8) หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงินได้	30,000
ค่าลดหย่อน ภริยา	30,000
ค่าลดหย่อน บุตร	17,000
(9) เงินได้สุทธิ (7) + (8)	= 1,563,000 บาท

ภาษีที่คำนวณได้	303,900.00
หัก ภาษีถูกหัก ณที่จ่าย	(111,150.00)
หัก เครดิตภาษีเงินปันผล	(450,000.00)
ภาษีที่ต้องชำระ (ชำระไว้เกิน)	(257,250.00)

การคำนวณ PIT ครึ่งปี

- เงินได้พึงประเมิน (มกราคม - มิถุนายน) เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน เหลือเป็นเงินได้สุทธิ ต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนด
- สำหรับผู้ที่มิเงินได้พึงประเมิน (เฉพาะประเภทที่ 5 - 8) ให้คำนวณภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของเงินได้พึงประเมิน
- สรุปภาษีที่ต้องชำระ

ประเภทของเงินได้	วิธีเสียภาษี
(1)	วิธีที่ 1
(2) - (8)	วิธีที่ 1 และ 2 เปรียบเทียบกัน แล้วแต่วิธีใดจะมากกว่า
(1) และ (2) - (8)	วิธีที่ 1 และ 2 เปรียบเทียบกัน แล้วแต่วิธีใดจะมากกว่า

การคำนวณ PIT ครึ่งปี

เงินได้พึงประเมิน (ม.ค-มิ.ย)	xxxxx
หัก ค่าใช้จ่าย	(xxxxx)
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	xxxxx
หัก ค่าลดหย่อน (กึ่งหนึ่ง)	(xxxxx)
คงเหลือ	xxxxx
หัก เงินบริจาค	(xxxxx)
เงินได้สุทธิ	xxxxx

$$PIT = \text{เงินได้สุทธิ} \times \text{อัตรากำหนด}$$

คู่มือทนายแผน ก.ง.ด. 94	
ผู้มีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 (ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 30 มิถุนายน)	
- โสด เงินได้ > 30,000 บาท	
- สมรส (ไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่าย) เงินได้รวมกัน > 60,000 บาท	
กองมรดกของผู้ตายที่ยังไม่แบ่ง เงินได้ > 30,000 บาท	
ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคล เงินได้ > 30,000 บาท	

แบบภาษีที่เกี่ยวข้อง		
ชื่อแบบ	เงื่อนไขกรณี	กำหนดเวลาขึ้น
ภ.ง.ด. 90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ม.40(1) ประเภทเดียว	มกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 93	มีเงินได้ขอชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนถึงกำหนดเวลาการขึ้นแบบตามปกติ
ภ.ง.ด. 94	ยื่นครั้งมีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะประเภทที่ 5, 6, 7 และ 8	กรกฎาคม - กันยายน ของปีภาษีนั้น
